

LUX

3 FILM
24 SPROG
28 LANDE

FILM

DAYS

**MA VIE DE COURGETTE
(MIT LIV SOM SQUASH)**

Claude Barras
Schweiz, Frankrig

ye10
ars

MA VIE DE COURGETTE

Mit liv som Squash

EN ANIMATIONSFILM AF CLAUDE BARRAS

Courgette er ikke nogen grøntsag, det er en tapper lille dreng. Han tror, han er alene i verden, da han mister sin mor. Men da han starter sit nye liv på børnehjemmet, stifter han nye bekendtskaber. Simon, Ahmed, Jujube, Alice og Béatrice: Alle har de en historie, som er lige så barsk, som den er sød, og så er der pigen Camille. Når man er ti år gammel, får en flok gode kammerater og bliver forelsket, er der så mange ting at opdage og lære, og hvorfor ikke glæde sig over dem ...

Denne animationsfilm, som henvender sig til et bredt publikum, er baseret på en roman. Den skiller sig ud fra de fleste andre børnefilm ved sin originale æstetik (animerede figurer med store runde øjne), men især ved sin tone, som gør det muligt at behandle alvorlige emner med stor forsigtighed. »Det ville være dristigt at sige, at denne film er den ideelle drejebog for en børnefilm,« erkender Céline Sciamma (Tomboy og Bande De filles, som var nomineret til LUX-Filmprisen i 2014), der blev betroet opgaven med at skrive manuskriptet.

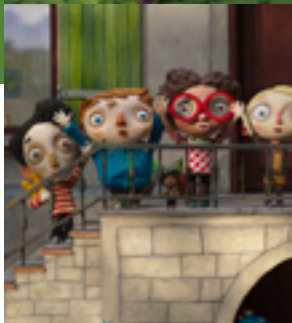
SPÆNDING MELLEM FORM OG INDHOLD

Ved første øjekast fremstår *Ma vie de Courgette* som en film til børn: Animationsfilmen er en genre, der er stærkt forbundet med et ungt publikum. I denne film giver figurerne med deres overdimensionerede hoveder og store runde øjne også dette indtryk, især eftersom hovedpersonen er en niårig dreng. Det visuelle univers, han udfolder sig i, er meget farverigt. Courgette selv har blåt hår. De forskellige figurer er skabt efter den samme model, men varierer i farve, størrelse, stemme og også i detaljer — sommetider på en lidt karikeret måde — som viser deres personlighed: Fru Papineaus briller (forstanderinden på børnehjemmet), Simons ar, Alices blonde hårløkker, der skjuler hendes ansigt.

Men indtrykket af, at der er tale om et format, der er tilpasset en »film til børn«, bliver hurtigt modbevist. Allerede fra de første minutter fornemmer man faktisk, at filmens emne og stemning tilhører et register, der ligger temmeligt langt fra det, der normalt vises for børn: Courgettes mor ser fjernsyn alene, mens hun drikker øl (dåserne triller rundt på gulvet) og kommenterer tv-serien med slet skjulte bemærkninger om mændene (»Løgner!«, råber hun ad den mandlige skuespiller, der erklærer sin kærlighed til den kvindelige skuespiller). Courgette, med øjne omkranset af en lyseblå ring, som havde han sorte rander under øjnene, der ikke svarer til hans alder, samler de tomme dåser op for at lege med dem på loftet og stable dem på oven på hinanden. Men da tårnet af dåser falder sammen, kalder moren, forstyrret af larmen og uordenen, på sin søn og går op mod loftet, mens hun truer ham med en omgang prygl ...

Denne første sekvens beskriver situationen meget effektivt: Man drager naturligvis den konklusion, at Courgettes mor er blevet forladt af sin mand, og at hun i sin fortvivlelse er begyndt at drikke. Måske lader hun hadet til mænd generelt eller den væmmelse, hendes utro mand fremkalder, gå ud over deres søn, som hun er parat til at slå på grund af en bagatel, og det synes at være en del af dagligdagen.

Men situationen, som i forvejen er slem, bliver yderligere forværret: Courgette, som frygter slagene, lukker loftslemmen i hovedet på sin mor, hvorpå man hører hende falde ned ad trappen. Den efterfølgende sekvens bekræfter publikums mest dystre anelser. Politiet spørger Courgette,

om hans mor *var* god ved ham, og da de spørger ham om hans far, viser Courgette dem sin drage, hvor han har tegnet sin far på den ene side, mens den anden side viser en høne, »min fars høne« siger han med sin mors ord ...

Den unge Courgette har ikke forstået — i hvert fald ikke bevidst — at hans fars høne ikke er en rigtig høne, men det voksne publikum forstår tydeligt, at faren er stukket af med en anden kvinde. Det er kun det voksne publikum, som forstår den bidende humor i scenen.

Filmens kerne formes således allerede i de første minutter: *Ma vie de Courgette* ligner en børnefilm, og den kan bestemte godt ses af børn, fordi den fortælles ud fra et barns perspektiv, men den henvender sig ligeså meget til voksne.

STORE RUNDE ØJNE

Film til børn og unge lider af og til under at være unuancerede eller karrerede, ja endog sort-hvide. I *Ma vie de Courgette* er der uden tvivl klare modsætninger mellem de gode og de onde (politibetjenten Raymond over for Camilles tante ...), men selv om man kan være tilbøjelig til at dømme hurtigt, måske endda overilet (f.eks. Ahmed, der systematisk hælder vand ned i hovedet på Raymond, »fordi han er politibetjent« eller damen på bjerget, der anklager Ahmed for at stjæle og lyve, uden tvivl fordi han er fra Nordafrika), udvikler filmens handling sig dog mere nuanceret.

Således fremstår figuren Simon (med sit ar i panden, sin bluse, der er udsmykket med et dødningshoved og sin arrogante attitude) hurtigt som den lille leder på børnehjemmet, som vil mobbe Courgette: han gør grin med ham, trækker stolen væk bag ham, idet han skal til at sætte sig, og ønsker ham »velkommen i fængslet, kartoffel«, hvilket lyder som en trussel. Efter en konfrontation mellem de to drenge, er det imidlertid Simon, der henvender sig til Courgette og tager initiativ til at begynde på en frisk ved at afsløre for ham, hvorfor de enkelte børn befinder sig på børnehjemmet. Efterfølgende opdager man, at hans rolle som »den store, der driller de små« — på trods af, at han aldrig

giver slip på sin attitude som lidt af en rebel (børnehjemmets mure er oversået med hans graffiti »dødningshovedet«) — faktisk dækker over en anden personlighed, nemlig en velvillig storebror. Således hjælper han Camille med at slippe væk fra sin onde tante, og navnlig er det ham, der efter Courgettes og Camilles afrejse slæber af med de små, mens han er synligt oprørt: »Vi løber om kap, og den, der kommer sidst, skal vaske mine underbukser til sine dages ende«. Denne udfordring til de små afspejler al kompleksiteten i Simons følelser: sorgen over at se sine venner tage afsted, bevidstheden om, at han aldrig selv bliver adopteret, ønsket om at spare de mindre børn for at blive tyngtet af øjeblikket, ønsket om at skjule sin følsomhed bag en trussel »for sjov«, og endelig en stor ensomhed. Simon befinder sig lige i vadestedet mellem barndommen og voksenalderen.

Børnene på børnehjemmet har en forvansket opfattelse af voksenalderen på grund af deres personlige erfaringer: Courgette har set sin far forlade ham og hans mor, hvorefter denne er sunket ned i alkoholismen; Alice har været udsat for seksuelle overgreb fra sin fars side; Simon har set sine forældre tage stoffer »hele tiden« og se pornofilm, og nu modtager han gaver fra sin mor med posten, uden at de er ledsaget af så meget som et ord; Jujube har levet sammen med en mor, der er rablende skør; Camille har set sin far slå hendes mor ihjel og bagefter begå selvmord, og for Ahmed og Béas vedkommende, har de set deres forældre blive udstødt af det franske samfund: Ahmeds far er i fængsel, fordi han har lavet et »hold-up på en tankstation for at kunne betale for et par Nike-sko til ham« og Béas mor er blevet udvist. Som følge deraf er det ikke overraskende, at de gør store øjne, når de opdager, at der findes andre modeller. Således kan Courgette ikke tro sine egne ører, da han hører Rosy sige, at man bliver kysset godnat ved sengetid ... og da

børnehjemsbørnene ser en lille dreng falde oppe på bjerget og blive løftet op og trøstet af sin mor, stivner de og spærrer øjnene op i forbavselse. »Hun er sød, hans mor,« er der en af dem, der siger. »Det kan ikke være hans mor,« er der en anden, der svarer. Denne trøstende gestus, præget af nænsomhed og kærlighed, kan de ikke genkende, og de tvivler på, at en mor skulle være i stand til at utvise den. På samme måde interesserer kærlighedsforholdet mellem Rosy (pædagogen) og Paul (læreren) dem meget på grund af den seksuelle dimension, som de forsøger at fortolke. Kun Courgette forklarer: »Det er bare fordi, han er forelsket: Han holder godt fast i hende, fordi han er bange for, at hun skal gå sin vej«. Courgette ved det uden tvivl, fordi han selv er forelsket i Camille.

STILLE OG ROLIGT OVERVINDES PROBLEMERNE

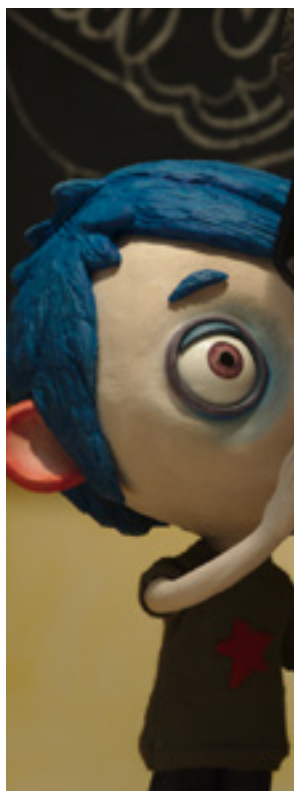
Disse børnehjemsbørn, der alle har gennemgået svære ting, lider naturligvis, og denne lidelse er mere eller mindre synlig i de handlinger, den kommer til udtryk i. Ahmed tisser i sengen; Alice kan ikke holde styr på benene, når de hopper i elastik, og hun begynder at »vibrere«, så snart der opstår en konflikt i nærheden (hun begynder at ryste og slår bestikket mod tallerkenen); Béa råber »mor«, så snart hun hører lyden af en bil; Simon gemmer sig som sagt bag en lidt hård facade; Jujube spiser uafledeligt, og Camille gemmer sig i et skab ...

Imidlertid kommer børnene sig stille og roligt, da de er kommet ud af deres giftige omgivelser, og det kommer til udtryk i små ting. Courgette, der som eneste souvenir om sin mor har medbragt en tom øldåse, folder den til en lille båd og giver den til Camille. Således bliver en ussel souvenir om et lige så ussel forhold til et smukt symbol på et nyt og meget mere glædesfyldt forhold, Ahmed, som blev uretmæssigt anklaget af moderen til den lille pige på bjerget, ender med kun at huske den generøse gestus fra den lille piges side, da hun gav ham sine skibriller, og han vil aldrig lade dem ude af syne igen! Alice omsætter sine nervøse bevægelser i et forsøg på at slå en rekord i hop på stedet. Denne langsomme udvikling fra én vanskelig situation til en anden afdæmpet og lykkelig situation måles også på de mærker, der bliver sat på væggen for at holde øje med børnenes højde. Da Courgette sammen med Raymond og Camille besøger den lejlighed, som han boede i i sin mors tid, svarer mærkerne til traumerne (den gang, jeg måtte gå en klasse om, den dag, da far tog afsted ...), men hos Raymond markerer mærkerne en lykkelig begivenhed: »den dag, da I blev mine børn«.

Filmen slutter med et brev, som Courgette sender til Simon. Denne havde, kort tid efter Courgettes ankomst til børnehjemmet, afsløret hvert enkelt barns fortid for ham og var sluttet af med: »Der er ingen tilbage til at elske os.« Men Courgette skriver til ham, at han tog fejl, og at han og Camille ikke har glemt hverken ham eller de andre børn på børnehjemmet ... Men måske endnu mere sigende end denne besked er ordvekslingen mellem Courgette og Camille i løbet af deres første nat på bjerget. Drengen kommer ind på den fremtid, han kunne have haft sammen med sin mor (øl og tv ...) og priser sig lykkelig over at være sluppet for den. Camille vil også hellere bo sammen med børnene og personalet på børnehjemmet end hos sin tante, og desuden: uden »Les Fontaines« ville de jo aldrig være mødtes ...

Denne børnefilm stiller således nogle væsentlige spørgsmål til de voksne: Hvilken rollemodel vil vi være for vores børn? Det miljø, vi opfostrer vores børn i, er det det mest befordrende for en harmonisk udvikling? I hvor høj grad får de voksnes følelser, frustrationer og interesser konsekvenser for børnene?

Endelig — og med tanke på den ophedede diskussion om f.eks. ægteskab for alle — viser filmen med kraft og overbevisende effekt, at den traditionelle familie (en far og en mor) ikke nødvendigvis er den ideelle ramme til at sikre børns harmoniske udvikling. Det hænder, at fædre og mødre svigter, er uansvarlige, voldelige, fraværende ... Det vigtige er ikke rollen, statussen eller forældremyndigheden, men forholdet og den måde, man bidrager til det på.

NOGLE REFLEKSIONER

De voksne i filmen er groft sagt delt i gode og onde. Men en række af dem hører ikke klart til i disse kategorier, navnlig ikke i deres børns optik, en optik, der, hvad mere er, kan udvikle sig. Lad os f.eks. se nærmere på, hvad Courgette siger, eller hvad han lader os forstå om sin mor. Hvordan skal man fortolke dragens tegning med hans far som superhelt (med maske og kappe)? Hvordan skal man fortolke Béas reaktion, da hendes mor kommer tilbage? Og hvad skal man tænke om Ahmeds far, der er i fængsel, fordi han har lavet et »hold-up på en tankstation for at kunne købe et par Nike-sko til ham«?

I passagen med markedsfesten, som Raymond tager Courgette og Camille med til, er fremhævet to attraktioner: spøgelsestoget og skydeteltet. Kunne man forestille sig, at disse øjeblikke, hvor man lader sig skræmme for sjov og hvor man i leg skyder med våben, har en anden betydning for disse børn, som kender til skræk og vold?

Børnefilm skal også kunne tiltrække de voksne, for det er dem, der tager børnene med ind at se filmene, og de skal også kunne lide dem, ellers holder de op med at komme med børnene! Det bliver ofte til et andet lag i filmen med hentydninger og referencer. Det er ikke tilfældet i *Ma vie de Courgette*. Kender du nogen andre »familiefilm«, som har denne kvalitet at muliggøre en autentisk udveksling mellem forældre og børn, snarere end at tilbyde dem to parallelle læsninger? Hvilke?

les grignoux

10 ÅR MED EUROPÆISK FILM FOR EUROPÆERNE

Europa-Parlamentet har fornøjelsen af at præsentere de tre film, der deltog i konkurrencen om LUX-Filmprisen 2016:

À PEINE J'OUVRE LES YEUX (*Da jeg åbner mine øjne*),

en film af Leyla Bouzid

Frankrig, Tunesien, Belgien, De Forenede Arabiske Emirater

MA VIE DE COURGETTE (*Mit liv som Squash*), en film af Claude Barras

Schweiz, Frankrig

TONI ERDMANN, en film af Maren Ade

Tyskland, Østrig, Rumænien

Disse historier med mange facetter, der er et resultat af unge talentfulde filminstruktørers store engagement og kreativitet, vises i løbet af den 5. udgave af LUX-filmdagene.

LUX-FILMPRISEN

Kultur spiller en fundamental rolle i opbygningen af vores samfund.

Med dette for øje lancerede Europa-Parlamentet LUX-Filmprisen i 2007 for at øge cirkulationen af europæiske film i hele Europa og sætte gang i debatter og diskussioner om vigtige samfundsmæssige spørgsmål på europæisk plan.

LUX-Filmprisen er et exceptionelt initiativ. Mens de fleste europæiske samproduktioner kun vises i deres oprindelseslande og sjældent distribueres andre steder, selv inden for EU, giver LUX-Filmprisen tre europæiske film en sjælden mulighed for at blive teksten på EU's 24 officielle sprog.

Medlemmerne af Europa-Parlamentet stemmer om vinderen af LUX-Filmprisen, som bekendtgøres den 23. november 2016.

LUX-FILMDAGENE

LUX-Filmprisen har endvidere givet anledning til at indføre LUX-filmdagene. Siden 2012 har de tre film, der konkurrerer om LUX-Filmprisen, været præsenteret for et bredere europæisk publikum under LUX-filmdagene.

Gennem LUX-filmdagene indbyder vi dig til at nyde en uforglemmelig kulturel oplevelse, som går på tværs af grænserne. Fra oktober til december 2016 kan du sammen med filmelskere fra hele Europa deltage i forevisninger af *À peine j'ouvre les yeux (Da jeg åbner mine øjne)*, *Ma vie de Courgette (Mitt liv som Squash)* og *Toni Erdmann* på et af EU's 24 officielle sprog. Glem ikke at stemme på din favoritfilm via vores websted luxprize.eu eller på vores Facebookside!

PUBLIKUMS FAVORIT

Publikums favorit er en LUX-Filmpris, som publikum afgør vinderen af. Grib chancen for at stemme på *À peine j'ouvre les yeux (Da jeg åbner mine øjne)*, *Ma vie de Courgette (Mitt liv som Squash)* og *Toni Erdmann*, så er du med i konkurrencen om at deltage i den internationale filmfestival i Karlovy Vary i 2017 — på Europa-Parlamentets invitation — og bekendtgøre vinderen af publikums favorit.

SE,
DISKUTER
& STEM

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

INSTRUKTØR: Claude Barras

MANUSKRIFT: Céline Sciamma

FILMFOTOGRAF: David Toutevoix

ANIMATIONS DIREKTØR: Kim Keukeleire

MUSIK: Sophie Hunger

PRODUCERE: Max Karli, Pauline Gygax,
Aremelle Glorennec, Eric Jacquot, Marc Bonny

PRODUKTION: Rita Productions, Blue Spirit
Productions, Gebeka Films, KNM, Radio
Télévision Suisse, SRG SSR, Rhône-Alpes
Cinéma, France 3 Cinéma, Helium Films

ÅR: 2016

VARIGHED: 75 min.

GENRE: Animation

LANDE: Schweiz, Frankrig

ORIGINALVERSION: Fransk

DISTRIBUTØR: Angel

